

Asia: VN/9806/2021

Taiteen edistämiskeskusta koskeva arviointi

1. Taiteen edistämiskeskuksen perustehtävää, tulevaisuuden visioita ja strategista asemointia tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

2. Taiteen edistämiskeskuksen ohjauksen ja strategisen johtamisen tueksi tulee perustaa erillinen hallitus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Ehdotukseen on vaikea ottaa kantaa - kuka nimittäisi hallituksen, ja mitä muita toimivaltuuksia hallituksella olisi? Hallitus voi olla kannatettava ajatus, mikäli se ei jää irralliseksi elimeksi ja voi todellisuudessa vaikuttaa toimintaan ja johtamiseen.

3. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välistä tulosohjausta tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Tulosohjauksen ja mittareiden on oltava linjassa kirkastetun perustehtävän ja tavoitteiden kanssa (kysymys 1) ja tuettava taiteen autonomiaa. Pidämme keskeisenä kädenmitan periaatetta.

Tukipolitiikan jatkuvuus yli hallituskausien antaa parhaat edellytykset omaehtoiselle, pitkäjänteiselle kehitykselle.

Taiken on voitava käydä dialogia suoraan taiteen kentän kanssa. Näemme mahdollisuutena Taiken kehittämisen palveluvirastomaisempaan suuntaan, jotta taidekentän tarpeisiin ja avauksiin voidaan vastata.

4. Taiteen edistämiskeskuksen itsenäistä asemaa tulee vahvistaa ministeriön tavoiteohjelmissa määritellyn delegointiperiaatteen mukaisesti

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Pitkäjänteisyyden takaamiseksi olisi tärkeää pitää kädenmitan etäisyys poliittiseen päätöksentekoon. Ministeriön, Taiken ja taidekentän vuorovaikutuksen tulisi olla luonteeltaan dialogista pikemmin kuin ohjaavaa.

5. Taiteen toimikuntalaitos tulee uudistaa perusteellisesti

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti

Toimikuntamalli on monelta osin toimiva, ja ennen sen mahdollista uudistamista on käytävä keskustelut strategiasta ja rahoituksesta. Muutosehdotus olisi iso rakenteellinen myllerrys ja mahdollisen valmistelun tulee tapahtua avoimesti ja hallitusti yhdessä kentän edustajien kuten mm. taiteilijajärjestöjen kanssa.

Emme näe pooliehdotuksessa ratkaisua ongelmiin, joita toimikuntatyöhön liittyy. Yhtä hakemusta vertaisarvioivien asiantuntijoiden määrän vähentäminen voisi johtaa kaventuvaan näkemykseen aikana, jolloin taide tarvitsee laajapohjaisempaa arviointikuntaa kuin koskaan.

Vertaisarviointi on Taiken vahvuus. Suunnitelma herättää perusteltua huolta vertaisarvioinnin laadusta ja asiantuntijuuden kohdentumisesta kaikkiin hakualoihin. Kannatamme vertaisarvioinnin kriteerien täsmentämistä ja prosessin läpinäkyvyyden parantamista. Myös yhteisöavustuksissa olisi otettava huomioon vertaisarvioinnin vahvuudet. Emme kannata alle 5000 euron avustusten osalta vertaisarvioinnista luopumista.

Vertaisarvioinnissa olennaista on huomioida hakemusten aiheuttama työmäärä ja korvata se kokouspalkkioden lisäksi asianmukaisin palkkioin luetun hakemusmäärän mukaan.

6. Taiteen edistämisen alueellista toimintaa tulee vahvistaa ja toiminnot tulee organisoida uudelleen

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kannatamme vahvaa alueellista Taikaa, mutta suhtaudumme kielteisesti keskusjohtoiseen viiden pisteen malliin. Taide- ja kulttuuriekosysteemien kehittämisen ja maakuntaohjelmatyön kannalta viisi on liian pieni aluepisteiden tai ”hubien” määrä, koska osa maakuntakeskuksista jää huomattavan etäälle. Kyse ei ole vain maantieteellisestä etäisyydestä, vaan ennen kaikkea alueellisesta identitifoitumisesta, joka tulisi huomioida vielä paremmin alueellista toimintaa vahvistettaessa. Alueellisten ja valtakunnallisten mekanismien tulee tukea toisiaan.

Alueiden välinen keskustelu ja liikkuvuus tulisi huomioida Taiken organisaatiossa nykyistä paremmin ja myös itse taiteen tukemisessa tätä tulisi tukea (kiertueet, yhteistyö eri alueiden välillä toimivien taiteilijoiden, työryhmien, yhteisöjen kesken, jne.) nykyistä voimakkaammin. Tämä olisi realistinen tapa vahvistaa taidetta Uudenmaan ulkopuolella.

7. Taiteen rahoitusmalli tulee uudistaa. Uudistuksen tueksi tulisi laatia kokonaisvaltainen selvitys taiteen rahoituksen tilasta ja tulevaisuudesta.

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen ja kulttuurin rahoitusmallin yleinen epävarmuus on tällä hetkellä polttava kysymys ja vaikuttaa suoraan Taiken uudistamismahdollisuuksiin. Taiteen ja kulttuurin rahoitus on isossa muutoksessa ja ennakoitavissa oleva siirtymä Veikkaus-varojen suhteen tulee olemaan merkittävä mullistus.

On käytävä laaja kulttuuripoliittinen rahoituskeskustelu, jossa taiteen tulee päästä politiikan keskiöön. Taiteen asema kansallisena voimavarana ja kasvun tekijänä on varmistettava budjettivaroin. Taiteen ja kulttuurin osuus valtion budjetista tulisi nostaa 1 %:iin valtion talousarvion kokonaismenoista – osuus bruttokansantuotteesta on jo moninkertainen. Taiteen rahoitus on Suomessa jäljessä muista Pohjoismaista eikä Suomessa riittävästi tunnisteta taiteen ja kulttuurin merkitystä koko kansakuntaa eteenpäinvievänä voimana.

8. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan kansainvälisyyttä tulee vahvistaa

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteellinen toiminta on nykyään usein lähtökohtaisesti kansainvälistä. On jossain määrin epäselvää mitä kaikkea kansainvälistä toimintaa tässä ehdotetaan, mutta ainakaan ei ole tarvetta päällekkäisiin toimintoihin jo olemassaolevien rakenteiden kanssa. Taiken keskeisin painopiste on mielestämme kuitenkin edelleen kotimaan struktuurien ylläpitäminen ja toiminnan rahoittaminen.

Taiken resurssit ovat jo niukat, joten kansainvälisyys ainakaan perinteisimmässä vientimerkityksessä ei sovellu keskeiseksi painopisteeeksi. Kannatamme kansainvälisen toiminnan uudelleenmäärittelyä aitona vuorovaikutuksena. Taiken rakenteen olisi syytä tukea taiteellisen toiminnan kehittämistä ja tukemista niin, että sijaintiin alueellinen-kansallinen-kansainvälinen -akselilla voidaan suhtautua joustavasti.

Suomen Säveltäjät kannattaa vertaisarvioinnin järjestämistä edelleen nykyisen toimikuntamallin pohjalta. Kansainvälistä asiantuntijuutta voidaan vahvistaa valitsemalla taidetoimikuntiin jäseniä, joilla on laajaa kansainvälistä kokemusta. Toiminnalla voidaan myös edistää maamme asiantuntijoiden meritoitumista arviointitehtäviin ulkomailla.

Taiteen edistämiskeskuksen uudistamisen vaihtoehdot

Raportissa on esitetty uudistamisen vaihtoehdoiksi kolme kehittämismallia (s. 149-152).

Mikä esitetyistä kehittämismalleista olisi mielestänne sopivin.

Alueellisesti verkostoitunut taiteen ekosysteemien tukija

Perustele valintasi

Vaihtoehtojen valinta on vaikeaa, sillä kolmen organisaatiomalliluonnoksen ja yleisten johtopäätösten antama yleisvaikutelma oli osin sisäisesti ristiriitainen. Voimme kannattaa myös status quota parannuksin, mutta taideneuvoston / hallituksen rooli ja alueellisen osallistumisen heikkous tulisi tällöin voida korjata.

Verronen Vappu

Suomen säveltäjät